

Janusz Pieniążek

"Sekretarz Adama Mickiewicza :
Armand Lévy i jego czasy 1827-1891",
Jerzy W[ojciech] Borejsza, Warszawa
1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/39, 159

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ MOTYKA Mieczysław: "Ksiądz Pleban" Józefa Kossakowskiego wobec doświadczeń Rzeczypospolitej Pawłowskiej. "Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Rzeszowie. Nauki Humanistyczne", Rzeszów 1969 z. 4 s. 7-17.

Artykuł dotyczy wzorów i odwołań dla postaci i dla świata "Księdza Plebana" J.Kossakowskiego. Tkwią one nie tyle w twórczości innych pisarzy okresu, co w działalności B.K.Brzostowskiego, który w swych dobrach "Pawłowie" przeprowadził reformy społeczno-gospodarcze będące wzorem w skali ogólnokrajowej. Autor podważa zatem dotychczasową opinię, iż obraz wsi przedstawiony w "Księdzu Plebanie" jest utopią literacką: Kossakowski był rzecznikiem reform nie tyle na drodze ustawodawczej, co dokonywanych w konkretnej działalności w obrębie indywidualnych posiadłości, czemu sprzyjał wewnętrzny ustroj Rzeczypospolitej, oparty na istnieniu wielu odrębnie zorganizowanych "państewek" szlacheckich, magnackich i duchownych.

BP/39

H.D.

/II/ BOREJSZA Jerzy W[ojcich]: Sekretarz Adama Mickiewicza. Armand Lévy i jego czasy 1827-1891. PIW. Warszawa 1969 s. 458, nlb. 2, tabl. 19, ilustr., portr., zł 30,-

Wszechstronna i udokumentowana historycznie biografia A. Lévy'ego ukazuje jego rolę nie tylko jako sekretarza, przyjaciela i kronikarza życia Mickiewicza, świadka jego śmierci, wychowawcy synów, związanego szczególnie blisko z poczynaniami Władysława Mickiewicza, ale i niestrudzonego propagatora kultu poety w całej Europie, podkreślającego przede wszystkim internacjonalistyczny i radykalny nurt jego idei. Lévy pokazany jest także jako spiritus movens wielu poczyznań republikańskich w Paryżu w okresie Wiosny Ludów, działacz radykalny i polityk, członek ścisłego kierownictwa masonerii we Francji, stronnik Komuny, działający później w Rzymie, Rumunii i znów we Francji. Książka szeroko uwzględnia polityczne tło epoki w powiązaniu ze sprawą polską, której Lévy był żarliwym orędownikiem.

BP/39

J.P.